

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός , ☎ 210 65 36 551
Mail: www.en-dynamei.gr

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

B1.

Τα αποδεικτικά στοιχεία που χρησιμοποιεί ο Πρωταγόρας είναι δύο παραδείγματα από την Αθηναϊκή κοινωνία.

1^ο παράδειγμα: Εάν κάποιος ισχυρίζεται ότι κατέχει μία τέχνη, όπως το παίξιμο του αυλού, ενώ στην πραγματικότητα δεν ισχύει αυτό, τότε οι αντιδράσεις των υπολοίπων είναι έντονες. Γελούν εις βάρος του, θυμώνουν μαζί του και οι δικοί του άνθρωποι τον αντιμετωπίζουν σαν τρελό.

2^ο παράδειγμα: Δεν ισχύει όμως το ίδιο στην περίπτωση της δικαιοσύνης. Εάν δηλαδή κάποιος ισχυρίζεται ότι είναι άδικος, ακόμη κι αν αυτό είναι αλήθεια, δεν το εκλαμβάνει η κοινή γνώμη ως έκφραση ελικρίνειας αλλά ως τρελό. Θεωρούν δηλαδή ότι κάποιος ακόμη κι αν είναι άδικος πρέπει να υποκρίνεται ότι είναι δίκαιος για χάρη της αρμονικής συνύπαρξης.

Η διαφορετική στάση της κοινής γνώμης στη μία και στην άλλη περίπτωση είναι για τον Πρωταγόρα επαρκής λόγος για να πείσει τον Σωκράτη και το ακροατήριό του για την καθολικότητα της αρετής.

Παρατηρήσεις

- Επίκληση στην κοινή εμπειρία «ήγούνται πάντες άνθρωποι»
- Σχήμα αντίθεσης (γάρ...δέ)
- Επαγωγική μέθοδος

«ήγούνται πάντες άνθρωποι πάντα άνδρα μετέχειν δικαιοσύνης τε και τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς» αποδεικτέα θέση

«Ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς... μαινόμενον» 1^ο παράδειγμα από τον χώρο της τέχνης

«ἐν δὲ δικαιοσύνῃ... μανίαν» 2^ο παράδειγμα από τον χώρο της αρετής

«καὶ φασιν... προσποιούμενον [δικαιοσύνην]» 1^η αιτιολόγηση

«ὡς ἀναγκαῖον... ἐν ἀνθρώποις» 2^η αιτιολόγηση

Μονάδες 10

B2.

Ο Πρωταγόρας υποστηρίζει ότι στην περίπτωση της δικαιοσύνης και γενικά της πολιτικής αρετής, οι άνθρωποι θεωρούν τρελό όποιον παραδέχεται δημοσίως ότι είναι άδικος. («ἐν δὲ δικαιοσύνῃ ... ἐνταῦθα μανίαν»)

Ο σοφιστής ουσιαστικά αναφέρεται στην απαίτηση της κοινής γνώμης να σέβονται όλοι έστω και προσποιητά τη δικαιοσύνη. Άλλωστε το σκεπτικό που στηρίζει αυτή την άποψη είναι πως όποιος παραβιάζει τη δικαιοσύνη θα υποστεί ποινές («μὴ εἶναι ἐν ἀνθρώποις») και θα αμαυρωθεί η δημόσια εικόνα του.

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός , ☎ 210 65 36 551
Mail: www.en-dynamei.gr

Εξάλλου στην πραγματικότητα εφ' όσον κάποιος παραδέχεται ότι είναι άδικος, αυτό σημαίνει πως υπάρχουν κάποια στοιχεία δικαιοσύνης μέσα του τα οποία όμως δεν έχουν καλλιεργηθεί επαρκώς. Γι αυτό μπορεί να διακρίνει τη δίκαιη από την άδικη πράξη αλλά δεν αποφεύγει την διάπραξη της αδικίας.

Επιπλέον, θεωρείται τρελός όποιος παραδέχεται ότι είναι άδικος γιατί μ' αυτόν τον τρόπο αντιστρατεύεται την κοινωνική συνύπαρξη αφού χωρίς τη δικαιοσύνη δεν θα μπορούσαν να δημιουργηθούν πόλεις και να συμβιώνουν αρμονικά οι πολίτες.

Από το συγκεκριμένο χωρίο φανερώνεται πως οι άνθρωποι ενδιαφέρονται περισσότερο για την εικόνα τους (φαίνεσθαι) παρά για τον πραγματικό τους χαρακτήρα (είναι). Πάντως ο Πρωταγόρας δεν εγκρίνει την προσποίηση και την υποκρισία, απλώς αναφέρεται στην απαίτηση της κοινής γνώμης για έναν έστω υποκριτικό σεβασμό στη δικαιοσύνη.

Μονάδες 10

B3.

Στο παράθεμα «Οὕτω δὴ ... τούτου αἰτία» ο Πρωταγόρας εξάγει τα συμπεράσματα του μύθου τα οποία συσχετίζουν την πολιτική αρετή με τον δημόσιο βίο των Αθηναίων.

Ενώ λοιπόν, από τη μία θεωρούν οι Αθηναίοι ότι για τα τεχνικά ζητήματα μπορούν να εκφέρουν την άποψή τους μόνον οι ειδικοί («ὅταν μὲν... σὺ φῆς»), ὅσον αφορά ὅμως την πολιτική αρετή αποδέχονται τη γνώμη ὅλων («ὅταν δέ... εἶναι πόλεις»). Αυτό συμβαίνει διότι πίστευαν ὅτι η καθολική συμμετοχή στην πολιτική αρετή διασφάλιζε και την αρμονική κοινωνική συμβίωση («ὡς παντί... πόλεις»). Αξίζει να επισημάνουμε ὅτι ο Πρωταγόρας αναφέρεται αποκλειστικά και μόνον σε ἄνδρες διότι στην αρχαία Ελλάδα μόνον οι ἄνδρες είχαν πολιτικά δικαιώματα, ἄρα και το δικαίωμα συμμετοχῆς στην Ἐκκλησία του Δήμου.

Προηγουμένως ο Σωκράτης αναφερόμενος και ο ίδιος στην πολιτική αρετή περιέγραψε αυτό που συμβαίνει στην αθηναϊκή εκκλησιά του δήμου. Υποστήριξε λοιπόν πως για τα θέματα που απαιτούν μια τεχνογνωσία γίνονται αποδεκτές μόνον οι απόψεις των ειδικών π.χ. για θέματα οικοδομικά, ναυπηγικά κ.λ.π. («Και βλέπω ... ἔτσι ενεργούν») Αντιθέτως, για ζητήματα που αφορούν τη διοίκηση της πόλης μπορεί ο καθένας να εκφράσει τη γνώμη του ανεξαρτήτως επαγγέλματος, κοινωνικής τάξης ή καταγωγῆς. («Ὅταν ὅμως ... συμβουλές»)

Επομένως, ο Πρωταγόρας και ο Σωκράτης συμφωνούν σχετικά με την καθολικότητα της αρετῆς εμπνευσμένοι και οι δύο από τον δημόσιο βίο και τις αντιλήψεις των Αθηναίων, διαφωνούν ὅμως ως προς τις συνθήκες εμφάνισής της. Ο Σωκράτης λοιπόν θεωρεί ὅτι η πολιτική αρετή είναι ἔμφυτη, ενώ ο Πρωταγόρας ὅτι είναι διδακτῆ.

Μονάδες 10

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός , ☎ 210 65 36 551
Mail: www.en-dynamei.gr

B4.

α. Σωστό, β. Λάθος, γ. Σωστό, δ. Σωστό, ε. Λάθος

Μονάδες 10

B5.

α.

ἴωσιν	εισιτήριο
δεῖ	ένδεια
ἀνέχονται	έξη
ειδῶσιν	συνείδηση

β. Ο λόγος για τον οποίο επέλεξα τη Νομική είναι επειδή υπόσχεται επαγγελματική αποκατάσταση.

Η αρετή κατά τον Αριστοτέλη διαιρείται σε διανοητική και ηθική.

Αυτή τη στιγμή διανύει μια πολύ δημιουργική φάση στην καριέρα του.

Μονάδες 10

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
 Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13
 Χολαργός, ☎ 210 65 36 551
 Mail: www.en-dynamei.gr

Γ.1. Ισοκράτους, Φίλιππος, 26-27 (έκδ. Teubner)

Στο κείμενο που ακολουθεί γίνεται αναφορά στο πότε ο ρητορικός λόγος χάνει την αποτελεσματικότητά του

Ἐπειδὴν γὰρ ὁ λόγος ἀποστερηθῆ τῆς τε δόξης τῆς τοῦ λέγοντος καὶ τῆς φωνῆς καὶ τῶν <u>μεταβολῶν</u> τῶν ἐν ταῖς ῥητορείαις γιγνομένων, ἔτι δὲ τῶν καιρῶν καὶ τῆς σπουδῆς τῆς περὶ τὴν πρᾶξιν, καὶ μηδὲν ἢ τὸ συναγωνιζόμενον καὶ συμπεῖθον, ἀλλὰ <u>τῶν μὲν προειρημένων</u> ἀπάντων ἔρημος γένηται καὶ <u>γυμνός</u>, ἀναγινώσκη δὲ τις αὐτὸν ἀπιθάνως καὶ μηδὲν ἦθος ἐνσημαινόμενος ἀλλ' ὥσπερ ἀπαριθμῶν, <u>εἰκότως</u>, οἶμαι, φαῦλος εἶναι δοκεῖ <u>τοῖς</u> <u>ἀκούουσιν</u>. Ἄπερ καὶ τὸν νῦν ἐπιδεικνύμενον μάλιστα ἂν βλάψειε καὶ φαυλότερον φαίνεσθαι ποιήσειεν.	Ὅταν βέβαια ο λόγος στερηθεῖ καὶ τὴν ἀποψη (κρίση) τοῦ ῥήτορα καὶ τὴν χροιά τῆς φωνῆς καὶ τὶς ἀλλαγές (διακυμάνσεις τῆς φωνῆς) που συμβαίνουν στὶς ομιλίες (ὅταν κανεῖς μιλά), κι ἀκόμη καὶ τὴν κατάλληλη περίσταση καὶ τὴ σύνδεση με τὴ δράση, καὶ τίποτα δὲν ὑπάρχει που νὰ βοηθᾶ στὴν ἀντιπαράθεση καὶ τὴν πειστικότητα, ἀλλὰ ἀπὸ ὅλα ἀνεξαιρέτως ὅσα ἔχουν εἰπωθεῖ προηγουμένως γίνεται (ο λόγος) ἄδειος καὶ ἀπογυμνωμένος, (κι ὅταν) τὸν διαβάσει κάποιος χωρὶς πειθῶ καὶ χωρὶς νὰ εκφράζει τὰ συναισθήματά του, ἀλλὰ σαν ἀκριβῶς νὰ ἀπαριθμῆ, εὐλόγα, νομίζω, δίνει τὴν ἐντύπωση στους ἀκροατές ὅτι εἶναι ἀσήμαντος. Αὐτὰ ἀκριβῶς θὰ ἐβλαπταν βέβαια τὸν λόγο που τώρα ἐκφωνῶ καὶ θὰ τὸν ἔκαναν νὰ φαίνεται χειρότερος.

Γ2.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

ἀναγινώσκη : το δεύτερο πρόσωπο ενικού αριθμού προστακτικής αορίστου β'	ἀνάγνωθι
ἀπαριθμῶν : το τρίτο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού ευκτικής ενεστώτα	ἀπαριθμοῖεν
τοῖς ἀκούουσιν : το ἀπαρέμφατο μέλλοντα	ἀκούσεσθαι
μάλιστα : τὸν θετικό βαθμό	μάλα
φαίνεσθαι : το δεύτερο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού υποτακτικής παθητικού αορίστου β'	φανήτε

Γ2.β. «τῶν μὲν προειρημένων ἀπάντων ἔρημος γένηται»: Να μεταφέρετε όλους τους κλιτικούς τύπους της πρότασης στον ἄλλον ἀριθμό. (μονάδες 5)

→ τοῦ μὲν προειρημένου ἅπαντος ἔρημοι γένωνται

Γ3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική ἀναγνώριση τῶν παρακάτω τύπων:

τῶν μεταβολῶν	Αντικείμενο στο (συντασσόμενο με γενική πτώση ῥήμα στέρησης), ἀποστερηθῆ .
τῶν προειρημένων	Επιθετική Μετοχή καὶ Γενική (ὡς ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός) ἀντικειμενική στο επίθετο ἔρημος .
γυμνός	Κατηγορούμενο στο ἐνν. υποκείμενο «ὁ λόγος», τοῦ συνδεδεμένου ῥήματος «γένηται»
εἰκότως	ἐπίρρημα ὡς ἐπιρρηματικός προσδιορισμός τοῦ τρόπου (στο ἀπαρέμφατο εἶναι)
τοῖς ἀκούουσιν	Επιθετική μετοχή καιδοτική προσωπική τοῦ κρίνοντος προσώπου , λόγω τοῦ δοκεῖ

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός , ☎ 210 65 36 551
Mail: www.en-dynamei.gr

Γ3.β. «Άπερ καὶ τὸν [...] ἐπιδεικνύμενον μάλιστ' ἂν βλάψειε καὶ φαιλότερον φαίνεσθαι ποιήσειεν»:

- **Κύρια πρόταση Κρίσεως** (εκφέρεται με δυνητική ευκτική που δηλώνει το δυνατό ή πιθανό στο παρόν και το μέλλον κάτω από προϋποθέσεις.)
- **Άπερ**: Υποκείμενο στο ρήμα ἂν βλάψειε (αττική σύνταξη).
- **τὸν ἐπιδεικνύμενον**: Επιθετική μετοχή ως Αντικείμενο στο ρήμα ἂν βλάψειε.
- **φαίνεσθαι**: τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο ρήμα (ἂν) ποιήσειεν [ή ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο ρήμα (ἂν) ποιήσειεν].
- **φαιλότερον**: Κατηγορούμενο στο ενν. υποκείμενο «τὸν ἐπιδεικνύμενον», του απαρεμφάτου «φαίνεσθαι».

